

Werken aan een robuust landschap en het oog op klimaatbuffering en verster

Campagne Natuurpunt Oost-Brabant, Regionale Vereniging Natuur en Landschap

Foto's Christine Daenen

Start:
een geslaagd symposium op 18 februari in Heverlee

Het symposium van Natuurpunt Oost-Brabant was een schot in de roos. Een volle aula met ca. 130 aanwezigen, drie excellente sprekers die met een goed onderbouwde lezing het thema op de agenda plaatsten, twee voorbeelden van werken rond valleien in de praktijk (Groene vallei en Demer en Dijle tussen Leuven en Mechelen) en een aanzet voor een actieprogramma met sensibiliseringscampagne 2017-2018 binnen de vereniging.

Prof. Patrick Willems (*Uitdagingen van de klimaatverandering en klimaatbuffering voor waterbeheer en de toekomstige rol van onze valleien en het watersysteem*) gaf een beeld van wat ons te wachten staat op vlak van klimaatevolutie bij ongewijzigd

beleid. Hij toonde klimaatmodellen en scenario's die volgen uit de temperatuurstijging, de toegenomen neerslag en de verdroging. We moeten ons niet alleen zorgen maken over frequentere overstromingen, maar ook over langdurige droogtes. Vlaanderen heeft immers een zeer lage waterbeschikbaarheid en is sterk afhankelijk van waterinvoer uit buurregio's. Daarom pleit hij voor een veerkrachtig waterbeheer gebaseerd op meer waterberging, infiltratie, ruimte voor de rivieren, een effectief erosiebeheer en multifunctionele waterretentie bij inrichting van de bebouwde omgeving. Daartoe zal er afstemming nodig zijn tussen o.a. water-, natuur- en groenbeheer, landbouw, ruimtelijke planning, recreatie..., zowel in de stad als daarbuiten.

Prof. Gert Verstraeten (*Hoe zien de valleigebieden van de toekomst er uit?*) wijst erop dat niet alleen het klimaat wijzigt. Ook ons landgebruik is in de loop der jaren drastisch veranderd door sterk toegenomen verharding, ontbossing en de manier van landbouwvoering. Ten gevolge van deze factoren zien we in de Dijlevallei meer piekdebieten en minder vervoer van sedimenten. Afgaande op de historische evolutie en voorbeelden uit het buitenland valt het te verwachten dat onze rivieren van vorm en gedrag zullen veranderen. Ze zullen waarschijnlijk breder en dieper worden zodat ze meer water kunnen vervoeren, de grondwatertafel zal dalen waardoor er vegetatieverandering optreedt en er vormt zich een nieuwe vallei met overstromingsvlaktes die lager gelegen

is en terug water kan bufferen. Alleszins is het noodzakelijk dat onze rivieren terug ruimte krijgen om vrij te bewegen, moet de vallei terug voldoende bufferruimte bieden en moet een halt toegeroepen worden aan de erosie vanuit de landbouwgebieden. Op die manier kan er een nieuw evenwicht ontstaan zonder dat de overstromingsfrequentie hoeft te wijzigen.

Volgens **Prof. Johan Eyckmans** (*Economische aspecten van klimaatbuffering en versterking van natuur*) versterken economische argumenten het pleidooi voor een effectief klimaatbeleid. De kosten van zo'n beleid zijn immers kleiner dan de kosten van de schade die de klimaatwijziging aanricht. De huidige aanpak vertoont teveel gebreken: de reële kostprijs van het gebruik van fossiele brandstoffen wordt niet verrekend,

Voor de presentaties van de drie professoren: zie www.natuurpuntoostbrabant.be/node/210

landen proberen te profiteren van de inspanningen van de andere zonder zelf bij te dragen, vooral China en India als opkomende economieën kennen een te grote toename van de uitstoot, de beloftes van het Akkoord van Parijs zijn onvoldoende om onder de doelstelling van +2° te blijven. Daardoor ziet het er naar uit dat er te weinig mitigatie (vermijden van de klimaatverandering zelf) zal zijn en dus meer adaptatie (beperken van de impact en de schade van klimaatverandering) zal nodig zijn. En daar is inzetten op natuur en meer ruimte voor de rivieren een voor de hand liggende oplossing. Deze is goedkoper dan de technische oplossingen (bv. wachtbekkens) en veel beter voor de biodiversiteit, de noodzakelijke ecosysteemdiensten en de belevingswaarde. Uit onderzoek blijkt trouwens dat mensen bereid zijn te betalen voor een natuurlijk landschap.

n functionerende valleisystemen met rking van de biodiversiteit

Ewoud L'Amiral (*De Groene Vallei: Bouwen aan robuuste natuur in de verstedelijkte driehoek Leuven-Brussel-Mechelen*) bracht een verhaal van Natuurpunt-engagement in een moeilijk gebied met veel bedreigingen, nl. dat van de Groene Vallei. Door allianties te smeden en partners te betrekken ontstond een mooi samenwerkingsproject tussen de Natuurpunt-afdelingen (Herent, Kampenhout, Kortenberg en MaViSt), de provincie Vlaams-Brabant,

Hugo Abts (*Terugblik 2016 en vooruitblik 2017-2021 met aandacht voor de uitdagingen rond klimaatbuffering en versterking van biodiversiteit*) tenslotte riep op om de kansen die er nu zijn voor een synergie tussen klimaatbuffering en versterking van de biodiversiteit om te zetten in realisaties. De vereniging en de afdelingen gaan met deze campagne de komende jaren aan de slag. Zijn oproep: durf denken, durf ambitieus zijn, geloof in overtuigingskracht. Start vandaag.

Vervolg

In de komende periode zal Natuurpunt Oost-Brabant een programma met thematische excursies rond de problematiek van robuuste valleien en klimaatbuffering opzetten. Intussen is er reeds één van deze activiteiten voorbij. Op 12 maart plantte Natuurpunt Oost-Brabant en Natuurpunt Geetbets 6683 bomen voor een **klimaatbos in het natuurgebied Aronst Hoek** aan de Gete/Melsterbeek te Geetbets. Op deze boomplantdag is ook een totem onthuld ter nagedachtenis van Dr. Coosemans die via het Fonds Octave een grote bijdrage leverde aan de realisatie van de recente uitbreidingen in Aronst Hoek. Zie ook p. 27.

de gemeentes, heemkundige kringen, privé eigenaars, lokale middenstand... Doel is om niet alleen de natuur te versterken, maar tegelijk heel het landschap te betrekken en een maatschappelijke impuls te geven aan de hele regio. Meer info: zie <https://www.natuurpunt.be/pagina/de-groene-vallei>

Luc Vervoort (*Werken op het terrein: van een visie naar concrete realisaties voor meer natuur en voor ruimte voor de Demer en Beneden Dijle*) bracht een historisch overzicht van hoe de Regionale Vereniging Natuur en Landschap, nu Natuurpunt Oost-Brabant, al decennia lang opkomt voor een levende en natuurlijker Demer. En dit door studiewerk, visieontwikkeling, actievoeren, overleg, en niet te vergeten, door zelf natuurgebieden te verwerven om ze te redden. Het vroegere beleid was erop gericht de rivieren te temmen en in te dijken. Nu wordt eindelijk in het Sigmaplan erkend dat alleen een renaturisering nog heil kan brengen. Toch moeten we waakzaam blijven, want tussen visie en uitvoering ligt een hele weg. Zie ook artikel p. 14: Demervallei eindelijk uit het slop?

De totem ter ere van Dr. Coosemans. Foto Christine Daenen

De **Walk for Nature** op 23 april in Linter staat eveneens in het teken van de campagne voor robuuste natuurlijke valleien, in dit geval de Getevallei. Zie p. 4-9 van dit tijdschrift